

Leszkay András bácsi Moha-meséje

Az ünnep

Egy decemberi délutánon, körülbelül nyolcéves koromban, leckeírás közben kipillantottam az ablakon. A következő másodpercben már fel is ugrottam asztalkám mellől, futottam a konyhába, és boldogan kiáltottam: „Édesanyám! Esik a hó!” Pici korom óta úgy szoktuk megünnepelni az első havazást, hogy sétáltunk egyet a hóesésben Törpeháza főutcáján. Sietett hát édesanyám a nagykendőjéért, én meg magamra rántottam a ködmönkémet, és fejembe nyomtam a kucsmámat. Ez a heveskedésem azonban csak addig tartott, amíg ki nem léptünk a házból. A hóesésben már ünnepélyesen lépkedtem édesanyám mellett, alig szóltam egyikét szót, csak időnként egymásra mosolyogtunk. Édesanyám nemsokára visszament a munkájához, és egymagam sétálgattam tovább.

Volt nekem akkoriban egy ellenlábasm a törpeházi kisfiúk között, a velem egyidős Kutykurutty. Cimborák voltunk ugyan, de olyan cimborák, akik folyton marakodnak. No, amint lépegetek a főutcán, és éppen Kutykuruttyék kapuja elé érek, nyílik a kapu, és kilép rajta Kutykurutty. Látszott rajta, hogy ő is az első havazást akarja megünnepelni egy kis sétával. Rendszerint így szoktuk megszólítani egymást: „No, te csibész, már megint kódorogsz?” Kezet pedig még sosem fogtunk. Most azonban, az első havazás ünnepi hangulatában önkéntelenül így köszöntünk: „Szervusz, Kutykurutty!” „Szervusz Moha!” – és barátságosan megráztuk egymás kezét. Aztán békességben megindultunk egymás mellett, néztük a hulló pelyheket, és mosolyogtunk. Egyszerre csak megállt előttünk az öreg Földigszakáll bácsi. Földigszakáll bácsi nem Törpeháza lakott a hegyoldalon, hanem majdnem a hegyte-

tőn, és arról volt nevezetes, hogy csillagászattal foglalkozik. Sűrűn lejárt azonban Törpeháza aszszony lányaihoz, unokáihoz, és járatos volt a falu ügyeiben is. Még azt is tudta, hogy Kutykurutty meg én mindig veszeksünk. Most tehát csodálkozva bámult ránk, és örvendezve mosolygott. Megérttem kérdő tekintetét, és feleltem is rá szóval: „Ma havazik először!” Földigszakáll bácsi bólogatott, megsimogatta a kucsmánk mögött a tarkónkat, és utunkra engedett. Úgy láttam, hogy el is gondolkodott valamin, de hogy mind gondolkodott el, azt csak a következő év őszén tudtam meg.

Másnap reggelre vastag hótakaró borította hegyeinket, és délben, amikor kijöttünk az iskolából, már sem bennem, sem Kutykuruttyban nyoma sem volt az első napi ünnepélyességnek. Hógolyóink nagyokat puffantak egymás hátán, sőt fején, és mire felértünk Törpeháza, már nemcsak veszekedtünk, hanem búcsúzásul meg is hempergettük egymást a hóban. Nem is szűnt meg előbb folytonos marakodásunk, csak márciusban, a legelső igazi tavaszi napon. Legelső igazi tavaszi napnak az én szememben évről-évre az a nap számított, amelyen édesanyám megengedte, hogy ismét nyitott ablak mellett tanuljak. Úgy látszik, Kutykurutty is ezt a napot érezte a legelső igazi tavaszi napnak, mert egyszerre csak megjelent az ablakom előtt, és barátságosan beszólt: „Jössz sétálni, Moha?”

Akkoriban még gyakran megtörtént, hogy hagytam tanulnivalót az esti órákra is, ezen a napon azonban ünnepi nyugalomban, lelkiismeretfurdalás nélkül kívántam sétálni. Kikiáltottam hát Kutykuruttynak: „Nemsokára átmegek érted!” Kutykurutty hazaszaladt, nyilván szintén tanulni, az ajtóm pedig ugyanak-

kor kinyílt, és belépett hozzám Földigszakáll bácsi. Édesapámnál járt valamilyen ügyben, halotta, mit kiáltottam, megdicsért, és megkérdezte tőlem, hogy mindennap megtanulom-e a leckéimet játék előtt. „Hát ööö..., nem éppen mindennap. De ez a mai nap... ez olyan... olyan, mint az első havazás!” Földigszakáll bácsi ugyanúgy elgondolkodott, mint a télen: „Látom, szereted az ünnepi hangulatokat. Lehetséges hát, hogy egyszer majd elárulok neked egy nagy titkot.”

Vagy három hónappal ezután, június elején, néhány cimborám meg én, megbeszéltünk egy csibészséget. Elhatároztuk, hogy lemegyünk a községi útra cseresznyét csenni. Úgy terveztük, hogy a bokrok között lopózkodunk le a rétig, aztán egyikünk jelt ad, mindnyájan átfutunk a réten az útra, villámgyorsan fel a fákra, megtöltjük a süvegünket, és már szágulduink is vissza a bokrok közé. Így is történt. A változás mindössze annyi volt, hogy a banda egyik tagja, igen különös okból, nem bírta átfutni a réten a cseresznyefákhoz. A bandának ez a tagja én voltam, az akadályozó pedig a réten virító rengeteg hófehér százszorszép. Láttam én már sok százszorszépet azelőtt is együtt, de ilyen óriási tömegben még soha. Szinte hófehér volt tőlük a rét, olyan volt, mintha hó esett volna rá a ragyogó nyári égből. A jel elhangzott, társaim már futottak, már én is emeltem a lábam, de akkor megpillantottam a hófehér virágmezőt, az ünnepi pompájú százszorszép tengert, és csöndesen visszatettem a lábam a másik mellé. A százszorszépek tehát megakadályozták, hogy csenjek a jelenlétükben.

Az esőcseppek azonban még ennél is különösebb dolgot cselekedtek velem. Egy délután zápor zúdult Törpeháza és a kö-

zeli hegyekre. Még világos volt, amikor elállt, és én máris szaladtam az erdőbe. Ma is nagyon szeretem az erdő illatát eső után. Azon a napon azonban nemcsak jó illatban volt részem, hanem csodálatos látványban is. Amikor elúszott az utolsó felhő is a lenyugodni készülő Nap előtt, az aranszínű sugarak hirtelen megcsillantak a körülöttem álló fenyőkön. Akkor még sűrűn egymás mellett kuksoltak az esőcseppek a viaszos tűleveleken, és az a milliárd esőcsepp egyik pillanatról a másikra felragyogott. Úgy tündököltek körülöttem a fenyőfák, mintha milliárd aranyfényű szentjánosbogárka ülne rajtuk. Csak néhány pillanatig tartott a tünemény, de az a néhány pillanat elég volt hozzá, hogy engem az egész estére ünnepélyesen csöndesé, halk szavúvá tegyen. Lefekvés előtt, amikor a csizmácskám tisztítottam, Gyopár, a bátyám odaszólt nekem: „Légy szíves, Moha, tisztítsd ki együtt az enyémet is!” Más napokon vállat vontam volna: „Tisztítsd ki magad!” – most azonban semmi sérelmet sem éreztem Gyopár kívánságában. Tisztítottam a csizmáját készségesen, sőt különös gondnal, mégpedig olyan ragyogóra, hogy..., hogy egyszerre csak elcsodálkoztam valamin. Petróleumlámpánk aranyos fénye itt is, ott is, amott is meg-megcsillan Gyopár fényes csizmáján. Ez a csillogás a délutáni, erdei csillogásra emlékeztetett engem, és álmélkodva sejteni kezdtem, hogy valami összefüggés van a két csillogás között. Azért tisztítottam ki most ilyen készségesen a bátyám csizmáját, mert ünnepben volt részem az eső- és napfény díszítette fenyőfák között.

Október közepén egy vasárnap reggel olyan sűrű köd borította Törpeháza, hogy ha kinyújtottam a karomat, az ujjaim hegyét már csak homályosan láttam. Szaladgálásra, labdázásra gondolni sem lehetett. Visszamentem szobánkba, a kályhában már barátságosan lobogott a tűz, elnéztem egy ideig az ablak előtt gomolygó tejfehér ködöt, és hasonlatosnak éreztem házunkat valamely jól berendezett léghajóhoz, amely a

felhők között száll velünk mélyseges csöndben és ünnepi gasságban. Hangulatomhoz illő foglalatosságot kerestem. Leültem asztalkám mellé, és rendezni kezdtem a holmimat. Egyszerre csak rám nyitott Földigszakáll bácsi. Megdicsért, amiért rendet teremtek, én pedig elmondtam neki, hogy akárcsak most a köd, nagyon tetszett nekem a nyáron a százszorszép rét meg a tündöklő fenyőerdő. Megkérdezte, hogy cselekedtem-e akkor is valami jót. Nem csentem cseresznyét, és nem utasítottam el Gyopár kérését. Földigszakáll bácsi mosolygott rajtam, elégedetten megsimogatta a fejemet, és így szólt: „Lehetséges, hogy nemsokára elárulom neked a nagy titkot.” Néhány nap múlva el is árulta, jobban mondva hozzásegített, hogy magamtól is kitaláljam.

A ködös vasárnap után egyforma őszi napok következtek, nem láttam bennük semmi különösebb szépséget, semmi érdekeset. Egy ilyen napnak a délutánján naspolyát csenni indultam néhány cimborámmal. Abban a pillanatban azonban, amikor felkapaszkodtunk a kerítésre, ránk kiáltott valaki az utcáról. Társaim elszaladtak, én azonban ott maradtam, és lesütött fővel megvartam a kiáltozót, Földigszakáll bácsit. Egy ideig szomorúan nézett rám, aztán ezt kérdezte: „Hogy tehetted ilyet, Moha fiam? Te, aki már ott tartasz, hogy jóságosan kitisztítod a bátyád csizmáját. Te, aki még a fiókodban sem tűröd a rendtelenséget. Hogy tűrheted hát tetteidben?” Mentegetőztem: „Az más, Földigszakáll bácsi. Ak-

kor olyan hangulatban voltam. Aranyosan csillogtak a fenyők... Ma semmi olyasmi sincs... nincs semmi ünnepi.” Földigszakáll bácsi csodálkozva bámult rám: „Nincs? Azt mondd, hogy nincs? Hát tudod mit? Aludjál ma éjjel nálam.” Ennek a meghívásnak persze nagyon örültem, noha nem tudtam, mi a célja vele Földigszakáll bácsinak. Igen jól éreztem magam nála. A csillagokat ugyan nem nézegettem messzelátóján, mert korán nyugovóra tértünk. Éppen ezért még sötét is volt, amikor pihenten felébredtem, és hallottam, hogy Földigszakáll bácsi már öltözködik is. Odaszólt nekem: „Ötözzél fel te is, Moha fiam, mutatok neked valamit.” Kivezetett a ház tornácára, a völgy fölé: „Üljünk le itt, és várjunk.”

Egy óra múlva már tudtam, miért hívott magához éjszakára. Azért, hogy végignézzem onnan, a hegytetőről a napkeltét. A napkeltét a hajnali derengés első pillanatától az aranykorong pompázatos felemelkedéséig a hegyek fölé. Amikor véget ért a csodálatos látvány, Földigszakáll bácsi kezemre tette a kezét, és így szólt: „Azt mondtad tegnap, hogy nincs mostanában semmi ünnepi esemény. Ne felejtse el többé, hogy a Nap mindennap így kel fel, és ha felhők takarják, akkor is így kel fel a felhők mögött.” Halkan rebegtem: „Hiszen akkor... minden napom... ünnep lehet.” Földigszakáll bácsi elmosolyodott: „Te mondtad ki. Ez az a nagy titok, amelyet közölni akartam veled. Most pedig gyerünk reggelizni.”

A következő hetekben szájról-szájra járt a hír Törpeháza, hogy Moha megváltozott. Nem veszekszik Kutykuruttyal, nem játszik, amíg meg nem tanulta összes leckéit, nem vesz részt semmiféle csínyben, holmiját állandóan rendben tartja és mindenkivel igen barátságos. Moha jó.

Én azonban úgy gondoltam, hogy téved a falu. Dehogyan vagyok én jó. Szeretem az ünnepet, ennyi az egész. Ráeszméltem, hogy ünnep és jócselekedet összefügg egymással, és életem minden napját ünneppé teszem.